

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Bolezen naših krajev in nje zdravilo.

Naša mesta in tudi trgi, vsaj po svoji večini, niso nič za to, da jih je slov. ljudstvo veselo. Med nami so ali naši niso. Kjerkoli hodi nam za to, da si pridobimo česa, kar nam gre po vsej pravici, tam se postavi zoper to po robu kako naše mesto ali kak trg in po gostem pa vsi skupaj kričé, da se jemlje v tem njim pravica.

Ali ko bi bilo samo to, nič bi še zato mi ne djali, človek je človek in če se mu tudi samo dozdeva, da mu kratiš pravice, zgame se in odbija ti roko, ki sega v njegovo last. Ako torej misli katero mesto ali trg, da se godi njemu krivica, če dobi slov. ljudstvo svoje pravice, dobro, naj si mesto brani svoje. Izmed nas nima nihče ničesar zoper to, dokler se drži mesto postave, poštenja, razuma. Za svojo pravico, če se potegne človek, to ni na robe.

Vse drugo pa je, ako prestopi to mero ali ako se vriva slov. ljudstvu ter se mu stavi za jeroba. Tega ne strpi nas nihče, nihče, kdor misli pošteno za slov. ljudstvo. Naša mesta in pa jerob slov. ljudstva, slov. kmetov! Kolikor vidimo doslej, nihče, nobena kmečka občina ne gospodinja tako slabo, kakor ravno mesta in nekateri trgi, z obč. premoženjem. Do vratú so v dolgéh, ako jim ne zalaga — šparkasa.

In kaj čemo še le reči o političnem življenju, o volitvah za dež. in drž. zbor? Pri teh so vselej ljudje iz mesta, ki dajajo slov. kmetom dobre svete, kako in koga naj volijo in tacim ljudem je vselej človek za bebca, ako ne mara njih svéta. Ali kaj nas uči zgodovina, kaj nam se prikazuje iz volitev, kakor se vršé po mestih? Piškav oreh — še več je vreden, kakor pa take volitve.

Ljubi Bog, saj še pri teh ni nobena slov. kmečka občina doslej tako na slabem, kakor so naše mestne in trške občine. Ali so doslej še le enega poslanca one imele, ki bi še ga ne bile grdo kesale? Glej dr. Duhatsch, dr. Aus-

serer, dr. Foregger! In izmed tistih, ki so jih kmetje si izvolili po nasvetu mest in trgov, kateri je ostal do konca v poštenju? Na to nam vedó pač žalosten odgovor volilci okraja Maribor, Slov. Gradec in Brežice — vsi, dokler so bili dovolj neumni dati kaj na ljudi iz teh mest. M. Löschnigg, Seidel, Brandstätter, Lohninger, pl. Feyrer — plašč čez nje!

Sreča za slov. kmete, da so se otrsli teh mestnih kloščev, vsaj kar se tiče volitev poslanca v dež. in drž. zbor in upamo, da se jih iznebijo k malu še tudi pri volitvah v občinske, okrajne in šolske zastope. Kdor še daje poslej kaj na mestno, liberalno, nemškutarsko gospôdo, tak ni več slep, ni več zabit, — tak je zlodej, zločinec zoper srečo svojo, svoje družine, svoje soseske. Ljudem, ki ne poznajo druge vere, kakor v svojo inteligenco, to se pravi: v svojo domišljevano zastopnost; ljudem, ki nimajo drugega upanja, kakor v preslepljevanju drugih; ljudem, ki ne poznajo druge ljubezni, kakor sami do sebe in še v tem po vsem spri-dene ljubezni — ne, takim ljudem ni, da se uda človek, ki še ima možgane v glavi.

Ravno te dni gre glas po svetu, da je dr. Ausserer odložil poslanstvo v dež. in drž. zboru. Mož je doma iz Tirolov, pri nas ga še skorej ni nihče poznal, kar se ponudi za poslanca v dež. zboru mestu Ptuj, Slov. Bistrica in Ormož in trgov Ljutomer, Središče, Št. Lenart. Ničesar ne prinese seboj, kakor svoje „nemštvo“ in pa sovrašтво do Slovencev ali naša mesta in trgi sedé mu že na limanicah. Vsi so za-nj in vsi goré za moža tujca, liberalca, Nemca.

Še več, mož hoče v drž. zbor in za to se ponudi mestu Maribor, za svoje volilce ima isto nemštvo in isto sovrašтво do Slovencev v malhi in to je dovolj. Mož je postal drž. poslanec za Maribor. Kaj je storil v drž. zboru za svoje volilce? V odgovor na to vprašanje odmaje vsak volilec, češ, da ne ve. In v dež. zboru v Gradci? Isto majanje ramen je na mestu odgovora.

Tak je torej poslanec, ki so si ga izbrala

naša mesta in trgi. Njegovi volilci ne vedó ničesar o njem in njih je — vsaj na tihem — sram tega poslanca, moža, ki jim ga ni nihče vrnil. To pa pri toliki inteligenci, kakor je doma v mestih in trgih, *) pač ni mogoče.

(Konec prih.)

Čast, komur čast!

Družba sv. Mohorja je ponos slovenskega naroda; tega nikdo ne zanikuje, še naši sovražniki ne, le slepa strast tega ne vidi. Nek plemenitaš — brez plemenitega srca — nas je nekdam v državnem zboru očitno osramotil ter izrekel, da bi on zamogel vse slovenske knjige spraviti v robček, ki ga v žepu nosi. Še njegov prostorni grad ne spravi pod streho vseh bukev, kar jih je samo družba sv. Mohorja že izdala, Njegov robec bi moral biti širok in dolg, kakor jezik njegov, če bi hotel našo književnost va-nj spraviti. Strast mu je skrivoma vzela robček iz žepa ter mu zavezala oči, da ni videl slovenskih knjig!

Toda otroci bogatih staršev radi lenobo pasejo in zapravljajo. Mi se bogatega sadú, katerega je prinesla družba Mohorjeva sicer slobodno veselimo, pa zdaj ne smemo rok križem djati, da družba ne zajde na rakovo pot, ampak skrbimo, da še bolj in bolj napreduje.

Naj še tedaj tudi jaz v ta namen porinem!

V naši lavantinski škofiji bi namreč število udov lahko tu in tam še precej poskočilo. Naj povem odkritosrčno svoje misli!

1. Dekanija Slov. Bistrica. Tukaj nosite venec župnji Makole in Spod. Polskava, drugod bi še povsod družba zamogla udov pridobiti, zlasti pa v Gornji Polskavi, v Črešnjevcih, pri sv. Martinu na Pohorju in v Poličanah.

2. O dekaniji Braslovski ne moremo druga reči, kakor „čast, komur čast“, vendar Št. Pavel je najnaprej!

3. V veliki dekaniji Breški imajo male Zdole prvo besedo; tudi Koprivnica je čvrsta; Kapele, Sromlje in Zabukovje pa dajo premalo udov.

4. V Celjski dekaniji je povsodi krepko življenje. Žavec nosi bandero, Št. Peter in Polzela vrlo stopata za njim.

5. Dekanija Dravsko Polje je vseskozi premalo probujena; Fram se še najbolj giblje.

6. V dekaniji Gornji grad ne vemo skorej, komu da bi venec prisodili; Nazaret, Šmartno in Gornji grad so prvi v zlatih bukvah.

7. Dekanija Jareninska, kakor je davna, tako je slavna; samo spodnjo Kungoto in Svičino še bo treba vzbuditi.

8. V Konjiški dekaniji damo Prihovi venec in Št. Jerneju krono; Konjice, Žiče in Zreče še nimajo pravega življenja.

9. V Kozji dekaniji je Pilštanj prvak in Podsreda junakinja; medel je sv. Peter in menda tudi Polje.

10. V Laški dekaniji se sv. Miklavžu radi odkrijemo, njemu ni para v škofiji; tudi Dol je imeniten, Jurjev kloster in sv. Marjeto pohvalimo; Laški trg, sv. Rupert in Loka bi še nam naj več udov dali.

11. V Lenarški dekaniji skorej da ne vemo, komu bi prvo mesto dali; tekmovanje je veliko med sosedi; vendar moramo reči, da je sv. Jurij na konji.

12. Dekanija Ljutomer, da-si po številu duš ni največja, vendar Mohorjevi družbi daje največ udov v celi škofiji. živela! Prvi glas pojeta Ljutomer in Kapela, sv. Peter dobro pomaga k veseli viži. Slabo je pri sv. Juriji, slabše pri sv. Antonu, najslabše pa pri sv. Križi. V Veržeji pridejo na sto župljanov štirje udi, pri sv. Križi pa dva. (Dalje prih.)

Gospodarske s'vari.

Ovčič ali sajevec na kravjem vimenu.

Pri kravi se nameri večkrat, da se ji vname vime in jej več ali manj oteče. Takemu otoku se pravi po navadi ovčič ali pa tudi sajevec. Navadno ne gre v tej bolezni kravi za življenje in torej gledé tega ni nevarna, vendar pa shuja in če ima tele, tedaj ima človek velike sitnobe z njim, ker mu krava ne daje mleka.

Uzrokov je tej bolezni lahko raznih in zato je tudi bolezen sama različna, v časih nevarna, v časih ne, v časih se ozdravi sama, v časih pa je treba seči po zdravlilu. Kaj je krivo, da je vime oteklo, to je tedaj prvo vprašanje, ako kaže krava oteklo vime.

V časih je v vimenu le zastalo mleko in tedaj ni še prave bolezni; v časih pa je vime polno krvi in tedaj je že vneto. Sem ter tje pa zalije meza mlečne žlezice in se strdi v vimenu, ali pa se začne vneto vime že gnojiti in tedaj je le-ta gnoj kriv, da je vime kravi zateklo.

Ako je vime le za to napeto, ker je v njem mleko zastalo, tedaj še vime ni boleče in tudi vroče ni še posebno, vsaj prvi den potem, ko je zastalo mleko. Kedar človek to zapazi, tedaj je prvo, česar je treba, — kravo pomolzti, se ve, da iz kraja prav rahlo, kajti vime je že občutljivo. Če se pa ne opravi to še v pravem času, vname se vime ali napravi se prisad in to tem brž, čem mastneje je bilo mleko, ki je zastalo v vimenu.

Iz tega si vzame lahko vsaka gospodinja nauk, naj ali že sama molze ali pa sem ter tje pogleda za deklo, kako da kaj molze. Kar smo že večkrat rekli na tem mestu, to še povdar-

*) Oj, oj, ni že le take sile s to intelgenco! Stavoe.

jamo sedaj posebno, da je treba molzti kravo dobro in do kraja, ne le tako bolj po vrhu.

Če se je vime že vnelo kravi, ni težko, da človek to izpozna in ve, kaj da mu je storiti. Vime, ki se je že vnelo, je celo ali na pol napeto, vroče, rdeče, boleče in če je vnetje že posebno hudo, tedaj pristopi rada vročnica. S tem se čuti žival že vso bolno, pobesi glavo, ne jé, ne prežvekuje, nič je ne žeja, gobec in nosnice pa so ji vroče in rdečkaste. Žival je sedaj vsa v potu, sedaj pa se sopet tresse mraza, žila in srce ji bije hitro, vsaj hitreje, kakor je sicer pri njej. Mleko, ki se izmolze v tem času, je po gostem krvavo. Tako vnetje traje do treh ali pet dni.

Dobro je le tedaj k malu, če se vkroti vnetje že koj iz početka, če se pa ne odvrne naval krvi, ki sili v vime, primeri se rado, da postane vime deloma trdo ali pa začne celo se gnojiti. (Dalje prih.)

Cepilni vosek.

Sopet bo prišel skoro čas za cepljenje in obrezovanje drevja, k cepljenju je pa cepilni vosek potreben. Po večletni skušnji sodim, da mi mrzlo tekoči vosek najbolje služi. Topel vosek pa ne tako, kajti tega moraš v za to napravljeno posodi poprej nad lučjo, ali žrjavico vselej, preden ga moreš rabiti, raztopiti, in če ni dobro napravljen, se rad lušči. To pa je cepičem v kvar in se jih zato lahko več posuši. Mrzlo tekoči vosek se pa ne lušči in rabiš ga lahko v vsakem času.

Tak vosek je tudi najboljše mazilo za drevesne rane. Napravi se pa tako-le: Vzami eno kilo smrekove smole, 40 gramov svinjske masti ali loja in po časi na žrjavici raztopi. Potem, ko se je zmes na pol shladila, prilivaj po času, s prva samo po kapljicah, 150 gramov vinskega cveta (špirta) pa pazi, da ne boš preblizo ognja in dobro premešaj, ter ga hrani v zaprti posodi. Če ti postane po več mesecih vosek trd, postavi ga na gorko peč in nekaj kapljic špirta prilij, tedaj bode sopet dolgo časa za rabo.

Tak mrzel, tekoči vosek, v kositarskih škatljicah po 1/2 kile, prodaja po 50 kr. g. J. Jeglič, trgovec v Račjem (Kranichsfeld.)

F. P—k.

Sejmovi. Dne 14. januarija pri sv. Filipu v Kozj. okraji. Dne 16. januarija v Imenem (za svinje). Dne 17. januarija v Kapelah, v Gornji Radgoni, v Petrovčah in na Bregu v Ptuji, Dne 19. januarija v Poličanah.

Dopisi.

Iz Brežic. (Naše življenje.) Minolo je zopet leto, katero ne pride nikoli več, minolo je pa tudi vse, kar se je v tem letu zamudilo,

Pregovor pravi: Ne odlagaj, kar dones lahko storiš, na jutrajšnji dan, ker ne veš, ako ga učakaš. Novo leto tirja račun, kako smo kaj v starem gospodarili, tirja pa tudi načrt za gospodarstvo v novem letu. Ne mislim danes govoriti o računu in načrtu splošnjega gospodarstva, moj namen je, nekoliko na politično polje in duševno stanje se ozreti, kaj se je v preteklem letu storilo in kaj se naj v novem letu stori. Žal, da nazaj je žalosten pogled. Naše občine slabo korakajo naprej, kajti večina je še vklenjena v verige zagrizenega nemčurstva. Ali nekaj se je le storilo v našem okraji. Blizo nas, Breščanov je občina Globoko, katera se je možato potegnila za slovensko šolo; tam so zavedni občani. Kakor se sliši, je znani rodoljub k temu, dobremu početju mnogo storil. Za to mu bodo gotovo tudi naši potomci hvaležni, ali naši nemčurje ga pisano gledajo. On pa se ne zmeni zato, on je in bo delaven na narodnem polji; kakor se mu vidi, mu je pa to prirojeno. Zatem je sklenila tudi občina Pišece in Bojsno se potegniti za slovensko šolo. In tako je cela fara Pišečka pokazala, da je zvesta narodu slovenskemu. Posnemajte, vsi gg. župani, to dobro početje in tako se bo jez proti nemškim valovom naredil. — Letos se bodo vršile volitve županov in srenjskih odborov, dragi rojaki, storite svojo sveto dolžnost, da se dobri in pošteni možje izvolijo in si potem pravega žnpana postavijo. Le tak župan more nestrashljivo delovati, ne pa tisti, kateri se prikupuje s pijačo in z jedili; tak župan ni pravi in tam je tudi slabo, kjer morajo žandarji red delati in uradniki nasvete staviti. Začnimo novo leto tako, da bomo imeli ob konci dosti veselega poročati, držimo se gesla: vse za vero, dom in cesarja in potem bode nam veljala prislovica: Nebo se zablisne in glas se začuje: Slavljén le tisti bo, ki rod svoj spoštuje.

Od sv. Benedikta. (Svarilo.) Naša zmiraj tiha dolina je sedaj še bolje zapuščena, ni pri nas nobene zabave; kdor ne čita rad slovenskih knjig, časnikov, tisti ničemurno zapravlja drage, kratke ure življenja v pohajkovanji, v kvartanji, popivanji itd. V lanskem pustu nas je nekaj zabavljal pritepenec, bil je zastopnik neke zavarovalnice, zvali so ga za „agenta“, bolje rečeno: bil je od šmenta. Po naših dolinah je potipaval tisti jezičnik posestnikom na srca, na mošnje in marsikaterega jo opeharil. Čislali so nekateri tega pustolovca, ker je zares znal jezik brusiti in čenčarije vganjati, le čakali so na to da bi se prikazal mož in usta so odpirali, kedar je katero debelo zlagal, ali poznej so se prepričali, da je bil male cene. Pri narodnih je bil naroden, v obče pa nemčur, psovatelj slavjanskih zadev. Vse slovenske snovi je podkapaval, posebno

krivo občinsko predstojništvo. Imenovani po-banko „Slavijo“, dokler je pobrane denarje od-nesel in še dolge zapustil, zato hočem svariti in opozoriti s tem slovenske posestnike, ako se kje prikaže tisti agent: ne dajte se motiti.

Čolnik.

Iz Ljutomera. (Čitalnica) Dolgo ni bilo ničesar čuti iz našega prijaznega trga. Vse je nekako spalo. A v pravem trenutku še smo se vzdramili; v pravem trenutku še smo spoznali, da nismo zato, da bi spali. Naša čitalnica se je v novem letu vzbudila. V svoji zadnji seji sklenil je čitalnični odbor, da se naj po redeljah prirejajo „zabavni večeri“, ki bodo imeli na vspredu petje, prednašanje in prosto zabavo. Prihodnjo nedeljo dne 13. januvarija bode prvi zabavni večer v kavarni g. Sršena. Prednašal bode naš velečastiti gospod dekan Iv. Skuhala „Iz zgodovine ljutomerskega okraja od leta 1809—1834.“ Ker bo to berilo za vsakega jako zanimivo, vabimo torej vse slovenske tržane in okoličane, naj se vdeležijo tega večera. Vstopnine ne bode nobene. Začetek pa bo točno ob 7. uri zvečer.

Iz Slivnice pri Mariboru. (Zločinstvo.) Fanti iz Dobrove, kateri so poslednji čas že na glasu zavoljo svoje „korajže“, so se na praznik sv. Štefana v krčmi na Slivnici kljubu opominjevanju župana in krčmarjeve gospe prav sirovo obnašali. Ne da bi sli zvečer domov po svojem patu, začeli so po vesi plote lamati in kdor jim je naproti prišel, tega pa so pretepali. Na kraj vesi so nekega še mlečnega 19 let starega pobalina tako pretepli, da je v hudih bolečinah umrl v bolnišnici v Mariboru. Drugi dan so jih žandarji polovili in čez vesi zvezane gnali, kakor kake bosniške vstaše. Kam pač zapelje slabo društvo mlade ljudi! Lahko si je misliti tudi žalost starišev, pa ali si je niso sami krivi? Kdor pod mojo streho živi, ta je v mojem strahu, tembolj pa še otroci. Imamo blage, vnete č. g. dušne pastirje, cela fara jih ljubi in si prizadeva, da jim izkaže pri vsaki priložnosti svojo udanost in pokorščino ali žalibog to zločinstvo jim je veliko žalost napravilo. Naj bi se kaj takega več ne zgodilo! —e—

Z Ribnice. (Pojasnilo.) Opiraje se na §. 19 tiskovne postave prosim za popravo dopisa „iz Ribnice“ v Vašem cenjenem listu 27. decembra št. 52. 1. Ni res, da se doslej ni znalo, kam dohodki občine tekó, ker se je sklenil vsako leto, od občinskih odbornikov preskušen račun, kateri je bil vsakokrat, skozi 14. dni k občnemu spregledu razpoložen, in še posebno so bili davkoplačevalci očitno pri cerkvi povabljeni, se o ravnanji občine prepričati. 2. Dalje ni res, da je bilo več volilcev iz zapisnika izpuščenih. Zapisnik se je napravil na podlagi izkaza c. k. davkarnice. Če pa nov posestnik Krajnc, p. d. Sračnik ni bil zapisan, temu ni

sestnik tudi ni reklamiral, ampak se je pri občinskem uradu svoji volilni pravici odpovedal in tudi rekel, da se volitve ne bo udeležil.

J. Tomasi, župan.

Od sv. Benedikta v slov. goric. (Dobra mati.) Osoda je nemila. Milo poje (mrtvaški zvon, ter nam naznanja, da je ljubi Bog terjal tribut od enega naših seljanov. Umrla je namreč žena našega poštenega narodnjaka Janeza Kurbusa. Ona ga je 41 leč spremljevala skoz življenje ter je kot mati devetero otrok sedaj pustila zemeljsko življenje. Svoje 4 sine in 5 hčera je dobro odgojila ter jih je lepo in z vsem, kar je za življenje potrebno, oskrbela. Pogreb je bil lep; štirje sinovi so svetili materi v grob. Bodi ji zemlja lahka!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nj. veličanstvo, svitli cesar je poklical 13 visocih gospodov v gospo-sko hišo drž. zbora. Kolikor sodimo, ne pridobi s to gospodo nobena stranka večje veljave, ampak ostane gosposki hiši staro lice. Vsa je podoba, da se dopade grofu Taaffeju to lice, zato ne mara, da se ji izpremeni, — Gornja Avstrija je dobila novega škofa in sicer dr. Doppelbauerja. Novi škof so na glasu, da živi v njih duh pok. škofa dr. Rudigiera. — V Gradci je umrl dr. R. Rechbauer. Mož je bil svoje dni predsednik drž. zbora in glava štaj. nemških liberalcev. Zadnja leta pa mu je duh zatemnel in mož je le malo več vedel za se. — Kat. polit. društva so pri nemških konservativcih, naših štaj. sosedih, še jako delavna, za to skrbé njih poslanci, ki pri hajajo radi na njih zборе ter poročajo svojim volilcem o svojem delovanji, volilci pa jim razodevajo svoje želje. Pri nas pa žal, da ni tako, mogoče bi pa tudi bilo. — Koroški drž. poslanec, baron Hock, jezi se hudo čez svoje nemške tovariše v drž. zboru. Možu ni prav, da le-ti niso bili zoper novo vojaško postavo. Kaj pa so njegovi volilci na to njegovo jezo rekli, nam ni znano ali njih zaupanje še mu ostane, vsaj tistih, ki so ga poslušali na volilnem shodu v Möselu. — Železnica, ki pelje iz Spodnj. Dravberka po labudski dolini v Wolfsberg, je poslej državna. — Mestni zastop v Ljubljani je podelil g. Jos. Gorjupu velepo-govcu na Reki, častno meščanstvo. — Nemški listi se pené same jeze, da ni v vrsti novih okr. šolskih nadzornikov na Kranjskem nobenega Nemca. Mi pač zastopimo to jezo ali nikakor nam ne gre v glavo, kaj naj počne „nemški“ nadzornik v slov. šolah. — Slov. „bralno in podporno društvo“ v Gorici je sklenilo, naj odbor pridobi društvu dovoljenje od vlade, da se vsaj letos slovesno blagoslovi društvena zastava. Mi želimo odboru vso srečo

za to a bojimo se, da še sluša vlada pač tudi letos bolj na upetje lahončičev, kakor pa na pohlevno prošnjo slov. rodoljubov. Na Primorji je lani poskočilo število udov družbe sv. Mohorj za 798 in je upanje, da jih pristopi letos vsaj toliko, da bode 1000 novih udov. — Zadnji teden je bila huda burja na Krasu in je vrgla cel železniški vlak s tira, strehe pa je na večih krajev vrgla z žel. poslopij. — Mesto in okolica Trst šteje 156.042 prebivalcev. Lani se je ondi narodilo 4338 otrok, umrlo pa 4623 ljudi, torej za 315 več, kakor se jih je v celem letu narodilo. — Ital. šolsko društvo „pro patria“ snuje v Barkovljah nov šolski vrt in ker ima denarja obilo, vjame gotovo tudi več slov. otrok va-nj. — Župan v Zagrebu, g. Badi-novac, ni bil po volji madjaronski vladi in zato ga je odstavila, ne da bi veliko vprašala, za-kaj? — Ogerska ministra pl. Tisza in baron Orczy sta bila v ponedeljek na Dunaji in svet ugiblje, kaj sta ondi hotela. Tisza je bil pri svitlem cesarji, grofu Taaffeji in — baronu Rothschildu. Za denar mu je tedaj že hodilo. — Govori se, da prevzame vojni minister, fzm. Bauer, vlado Bosne in Hercegovine v svoje roke, doslej ste na skrbi drž. ministru za finance, baronu Kallay. Le-ta je Madjar in silil mad-jarščino tudi v Novo Avstrijo, pa menimo, da ondi ni posebno popraševanja za njo.

Vunanje države. Sv. Oče so poslali lepo pismo bavarskim škofom za odgovor na njih pismo udanosti in vidi se iz odgovora srčna žalost sv. Očeta, da je še toliko po svetu sovraštva do sv. cerkve. — Italijanski vladi se mudi in zato nopenja sedaj vse sile, da dobi novih vojaških pušk, pravi se, da jih dobi do konca leta najmanj 800.000. No le tako naprej! — V Parizu je sedaj glavno vprašanje, kdo dobi dne 27. t. m. največ glasov, general Boulanger ali jud Jaques. Prvi je seveda zoper, zadnji pa je za sedanjo vlado. Sedaj pa je še celo negotovo, kateri da kje zmaga. — V Lüttichu, velikem mestu Belgije, je bil na novo leto velik shod katoliških veljakov. Da Italiji na njem niso peli hvale, to se zna in pravi se, da se misli ital. poslanik pritožiti zoper shod. — Znani Geffcken je vendar le izpuščen iz ječe in vse mogoči nemški kancelar, Knez Bismark torej v tem ni zmagal. Zato pa mu je cesar Viljem izrekel v lastnoročnem pismu svojo zahvalo za njegovo delovanje na blagor Nemčije. Je tudi nekaj. — V tem, ko dobimo mi v Avstriji vojno brodovje na spodnjem Dunavu, pripravljaja Rusija enako na Visli, torej na reki, ki teče iz naše Galicije v rusko Poljsko. Rusko brodovje je na tej reki nevarno Avstriji pa tudi Nemčiji. — Bolgarija in Srbija ste se sporazumeli ter je Srbija popustila Bolgariji Bregovo, ta pa je odstopila Srbiji kos druge zemlje. Tudi trgovini odprete obe državi pot

čez svoje meje, prav je, menimo, oboje za obe. — Srbska skupščina je vsprejela ustavo prav v obliki, v kateri jo je kralj Milan ji predložil. Vse eno pa je odstopilo Krističevo ministerstvo, novo bode brž iz čistih radikalcev in na čelu mu hode Tavšanović, Avstriji tako ministerstvo ne bode preprijazno. — Knez Črnogorski, Nikita, poda se te dni v Petrograd in misli delj časa ostati v ruskem glavnem mestu. — Da bi se Turčija približevala Rusiji in z njo stopila v nekako zavezo, to ni, da bi človek kar tako verjel, vendar pa je mogoče. Vojne odškodnine pa ji še ni izplačala, se ve, odkod pa bi vzela toliko denarja za-njo? — Iz Suakima. doli v Afriki, se poroča, da sta Emin paša in njegov tovariš še vedno v rokah kalifovih pa da se jima ne godi slabo. — V Indiji tirja domače ljudstvo, da naj Anglija poslej gleda na domače može, kedar oddaje drž. službe. Doslej so vse take službe v rokah anglijskih ljudi in lekho se zna, da jih gleda za to čedalje bolj pisano domače ljudstvo. Ni verjetno, da se izgodi že k malu kaj za domače ljudstvo. — V Panami, v ožini, ki veže severno Ameriko z južno, dela se velik prekop, po katerem bi prišle ladije iz enega morja v drugo, je sedaj veliko hrupa. Možem, ki imajo to velikansko delo v rokah, je pošel denar in za to so dali 9000 delalcem slovo. Ti so torej brez dela ali, kar je huje, tudi brez jela, vendar pa je še upanje, da se še delo ne pretrga do cela.

Za poduk in kratek čas.

Božična zvezda.

(Resnična dogodba.)

(Dalje.)

S tem sem Božič mojega otroškega življenja opisal, a imel sem srečo, veliko enakih doživeti. Seveda, ko sem odrasel, pozabil sem mnogo o tem; vendar ostal mi je v spominu prelep in čudovit — praznik.

Štirinajst let star sem prišel v rejalko v Münster, a v božičnih praznikih in počitnicah potoval sem vselej domú; in z veseljem snidenja se je pomešalo tudi veselje velikega praznika sv. dneva. Božično drevesce je stalo v hiši kakor popred, in materina ljubezen ga je olepotičila z najlepšimi darovi.

II.

V devetnajstem letu mojega življenja sem dostal moje študije in sklenil se posvetiti mestvu. ali stujo besedo, inženirstvu. Po prisrčnem in žalostnem slovesu od starišev in ljubeznjive v krasno devico odrastle sestrice grem v Berlin, kjer sem bil pri teti kaj prijazno sprejet. Z vestnostjo in ljubeznijo poprijel sem se uka. Na drugej strani pa me mika velikomestno živ-

ljenje, obiskoval sem gledališče, gostilne in muzeje. V zadnjem me je navdušil prizor orožja in oblačila tujih narodov tako, da sem dobil veselje do potovanja, vzbudilo pa se je v meni že v nježni mladosti pri knjigah potopisnih. Sklenil sem že sedaj, pozneje moje znanosti v tujih deželah v prid obračati.

Ko je zima prve svoje kosmiče po pusteji zemlji raztresla, sem se v pismu s stariši dogovoril, bi-li v Božiču zopet domu potoval. Oče so sklenili, naj raje ostanem v Berolinu pri teti... Tudi mati so nekaj bolehalo in radi tega je sv. božični čas v hišam mojih starišev tiho minol.

Vest o boleznih moje ljube matere me je silno iznemirila, takoj pišem sestri, naj mi lastnoročno javi o tem. Nestrpljivo sem čakal od sestre pisma, dnevi so bili — dolgi. Božič se bližuje, a od sestre ne dobim nijednega glasú. Mučne skrbi me terejo, in nemirno sem blodil velikokrat po živahnih ulicah berolinskih, ne da bi se oziral na šetajoče ljudi in prekrasne izložbe.

Ko sem enkrat prišel od sprehoda domu, mi dadó teta list. Bil je od sestre. Vendar enkrat! S tresočo roko sem odprl — zavitek in v naglici preberem nekaj vrstic. Oh, ljuba mamica so hudo bolni, oče me pozivljajo, da takoj pridem domú. Britko sem plakal...

Takoj se odpravim na pot. Železniški vagoni so bili napolnjeni z veselimi ljudmi, ki potujejo na božične dneve domú; a jaz sem sedel med njimi ném — s skrbjo v prséh. Velik sneg, ki je drugi dan zapadel, je pouzročil, da se je vlak zakasnil. Večkrat sem moral cele ure na postajah čakati, vedno sem bil nemirnejši... V sledečem dnevu je zapadlo še več snega in vlak je vedno zaostajal. Prišel je 24. gruden, dan pred Božičem. Tisoče spominov mi polni srcé in solze mi lijó po licéh. Kako vse drugače je bilo, ko sem kakor rejalec potoval domú, pričakovali so me na zadnji postaji ljuba mamica, a sedaj — — — Oh! (Dalje prih.)

Smešnica 2. „Oče“, nagovori mlad gizdalin trgovca, „jaz sem prišel vašo hčer snubit“. „Že prav“, odvrne trgovec gledaje ženina po strani, „katero češ? 18letna dobi 10 tisoč, 25letna 20 tisoč in 30letna 30 tisoč goldinarjev; katero torej hočeš?“ „Prosim“, vpraša ženin naglo „ali nimate še katere bolj stare?“

Razne stvari.

(Cesarski dar.) Nj. veličanstvo svitli cesar je občini Orešje, Bizeljske župnije, daroval 50 gld., da si kupi zvon za svojo kapelo.

(Imenovanje.) G. K. Martinak, pristav c. kr. okr. sodnije v Mariboru, pride na enako mesto k c. kr. okrožni sodnji v Celji, g. A.

Liebisch, pristav c. kr. okr. sodnije v Šmarji, pride k c. kr. okr. sodnji l. Dr. v Mariboru, g. Jos. Kronvogel, pristav c. kr. okr. sodnije v Kozjem, v Št. Lenart v slov. gor. in g. Jos. Rotner, pristav c. kr. okr. sodnije v Ribnici, v Kozje.

(Občeni zbor.) Podružnica sv. Cirila in Metoda pri sv. Lenartu v slov. gor. ima dne 13. januarija t. l. ob 3. uri popoldan v gostilni g. Poliča svoj občeni zbor z naslednjim dnevnim redom: 1. Pozdrav in nagovor, 2. poročilo tajnika in denarničarja, 3. volitev stalnega odbora. 4. razni predlogi in nasveti. K obilni vdeležitvi udov, kakor narodnjakov vabi Odbor.

(Cerkvena oprava.) Pri čč. šolskih sestrah v Mariboru ste dve podobi, Srce Jezusovo in Marije, na prodaj. Podobi ste v olji barvani in sodite za oltar; dobite se za 18 fl. Tudi mešnih plaščev in vel je na prodaj za primerno ceno.

(Za slov. šolo.) Naučno ministerstvo je vsled rekurza zaukazalo, da mora tudi na III. razrednej ljudskeji šoli pri sv. Marjeti nižje Ptuja biti edini in izključivi podučni jezik slovenščina. Tudi občini Buče in Verače v Kozjanskem okraji vložile ste vže potrebne vloge pri deželnem šolskem совету in naučnem ministerstvu, da se nemški poduk tako uredi, kakor to postave predpisujejo. Slava!

(Podružnica) Okr. zastop v Šmarji se poteguje za to, da se osnuje v Šmarji podružnica c. kr. kmetijske družbe.

(Ljudsko štetje.) Leta 1890 vrši se po našem cesarstvu štetje prebivalcev in se delajo že sedaj priprave za to. Upamo, da bode to štetje, kar se tiče narodnosti, boljše, kakor je bilo zadnje.

(Odpoved.) Pri zadnji seji okr. šolsk. sveta v Konjicah je bilo prav živahno, posebno g. Jož. Pučnik iz Vitanja se je nosil, kakor da bi bil na „gmajni“. Kakor se sliši, vzela je sedaj mož slovo iz okr. šolsk. sveta.

(Lansko leto) se je v Čadramu rodilo 75 otrok, umrlo pa je 43 ljudi in poročilo se je 14 parov. Župnija šteje 2400 prebivalcev.

(Obravnava) G. dr. J. Hoisel, deželni zdravnik na Slatini, je tožil g. J. Johana, posestnika slatine v Kostivnici, na žaljenje časti. Pri c. kr. okr. sodnji v Rogatci se je „doktorčku“ nagodilo, pri c. kr. okrožni sodnji v Celji pa je propadel. „Šilverein“ zato žaluje, „nemška sestra“ na Slatini pa si je brž naročila črno obleko.

(Davek!) Okr. zastop v Mariboru priporoča občinam, naj vpeljejo davek na psove. Čudni možakarji, ti v okr. zastopu.

(Za dijaško kuhinjo v Mariboru) so na dalje darovali p. n. gg.: Mar. Rop 1 fl., dr. Mlakar 2 fl., Jan. Kramberger žup. v Vur-

bergu 5 fl., Jak. Očgrl, kpl. pri sv. Benediktu 3 fl., neimenovan 1 fl., Mart Gaberc, kapl. na Vranskem 10 fl., Mih. Korošec, župn. v Loki 3 fl., Jož. Sorglechner, župn. v Cirkoveah 1 fl. Bog plati!

(Slov. slovstvo.) „Dom in svet“, lep-slovniki list, ki ga ureduje dr. Fr. Lampé, iz-haja v Ljubljani vsak 20. den meseca na eni poli in stane celo leto 2 gld.

(Novica.) Iz Celja je poklican gosp. dr. Vladimir Köves, doslej pristav pri c. kr. okr. sodnji, na Dunaj v pravosodnje ministerst-vo. Pravi se, da dobi nalog predstavljati sod-nijske obravnave na slovensko, nam pa se to ne zdi verjetno, kajti znamo, da mož le lomi za največjo silo slovenščino.

(Požar.) V Meretincih, župnije sv. Mar-jete pri Ptuj, je zadnji četrtak zgorelo 5 hiš in gospodarskih poslopj. Ljudje so si rešili s težavo živino, vse drugo pa jim je zgorelo.

(Duhovske spremembe.) Č. g. P. Kor-binijan Lajh, župnik pri sv. Juriji na Pesnici, je umrl včeraj, dne 9. januarja. Rodil se je leta 1840 in leta 1866 posvečen v duhovnika. Naj počiva v miru.

Loterijne številke:

V Gradci 5. jan. 1889:	24, 66, 51, 38, 15
Na Dunaji „ „	61, 44, 29, 28, 90

Oznanilo.

V Rogačkem trgu se da v najem v šol-skem poslopji spodnje podstropje z dvema so-bama, kuhinjo, kletjo in z vrtom. Ugodno je za vsako trgovino. Najbolj bi ugajalo, da bi bil skupaj zvestni krojač in brivec. Več pové ustmeno ali pismeno

Florijan Železnik,

župan

občine Donačke gore.

1-2

Kovačnica za ključarja

se išče v najem pri kakšni župniji ali trgu, kjer do zdaj ni bil ključar. Kdor ve za taki kraj, naj to naznani uredništvu „Slov. Gosp.“

Orgljarska in mežnarska služba

pri farni cerkvi sv. Petra v Zavodni — s pro-stim stanovanjem in prosto bernjo — se raz-piše. Prosilci naj se oglašé do 1. februvarija.

Služba.

Išče se mladenič, poštenega zadržanja, za gospodarstvo, ki bi tudi mežnarsko službo oprav-ljal. Več pové uredništvo „Slov. Gosp.“ 3-3

Hitra in gotova pomoč pri boleznih želodčnih in njih nasledkih!!

Najboljši in najdelavniši pripomoček za vzdr-žanje zdravja, čiščenje in pospeševanje sokov, ka-kor tudi krvi in za pospeševanje dobrega prebav-ljanja je povsod in dobro znan in priljubljen

„dr. Rosa-jev zdravilni balzam“.

Izdelan je iz najboljših in dravilnih zelišč jako skrbno, upliva dobro pri vseh težavah v prebavljanji. izlasti pri slabem teku, želodčnem krči, kislem vzbuhovanji, krvnem natoku, hemeroidah itd. Vsled te svoje preizvrstne delavnosti je postal le-ta balzam gotovo in vtrjeno ljudsko domače zdravilo.

Velika steklenica stane 1 gld., mala 60 kr.
lezero priznalnih pisem leže na razpolgo.

Svarjenje!

Da se izogneš prevari, opozarjam te, da je vsaka steklenica dr. Rosa-jevega balzama po meni pritr-jena in moder karton zavita ima na strani napis: „Dr. Rosa-jev zdravilni balzam iz lekarne „pri čr-nem orlu“ B. Fragnerja Praga 205—3“ v nemščini, češčini, madjarščini in francoščini, na pročelji pa natisnjeno mojo zakonito zavarovano varstveno znamko.

Pravi dr. Rosa-jev zdravilni balzam

dobi se samo v glavnej zalogi

B. FRAGNER-ja,

lekarna „pri črnem orlu“,

Praga, št. 205—3.

V Ljubljani: G. Piccoli, lekar; Vilj. Mayr, lekar; Eras. Birschitz, lekar; Jos. Svoboda, lekar; U. pl. Trnkoczy, lekar. V Postojini: Fr. Baccarich, lekar. V Kranji: K. Savnik, lekar. V Novem Mestu: Dom. Rizzoli, lekar; Ferd. Haika, lekar. V Kamniku: Jos. Močnik, lekar. V Gorici: G. Christofoletti, lekar; A. de Gironcoli, lekar; R. Kürner, lekar; G. B. Pontoni, lekar.

Vse lekarne v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega zdravilnega balzama.

Tam se tudi dobi z na tisoče zahvalnih pisem pri-znano:

Praško domače mazilo zoper bule, rane in vnetje vsake vrste.

Rabi se, če se ženam prsa unamejo ali strdijo, pri oteklinah vsake vrste, pri črvu v prstu in pri zanohtnici, če si roko ali nogo zvije, pri morskej mrtvi kosti, zoper revmatične oteklina, kronično unetje v kolenih, rokah in ledjih, zoper potne noge, pri razpokanih rokah, zoper odprte rane na nogah in na vsakem delu telesa sploh, vratnej oteklini.

Vse bule, oteklina in utrdine ozdravi v kratkem, če se gnoji, izvleče ven ves gnoj ter v kratkem ozdravi.

V škatljicah po 25 in 35 kr.

SVARILO!

Ker se Praško univerzalno mazilo od več strani ponareja, opozarjam, da ga po pravem receptu le jaz izdelujem. Pristno je samo, če imajo rumene škat-ljice, v katerih je mazilo, nauk. kako je rabiti, na rudečem pa-pirju tiskan v devetih jezikih in so zavite v svetlomodr kar-ton, ki ima natisnjeno varstveno znamko.

Balzam za uho. Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, od-strani naglušnost, in po njem se dobi popolno že rgubljen sluh. 1 steklenica 1 gld. av. velj.

Štv. 222.

Svarilo

p. n. zavarovancem banke „Slavije“.

Kakor se nam poroča, hodijo akvizitorji raznih zavarovalnih družeb okoli naših členov, dajo si pokazovati zavarovalne knjižice in prepisujejo zavarovanja proti volji in brez vednosti dotičnih posestnikov k svojej družbi.

Svarimo torej p. n. člene svoje, naj zavarovalnih knjižic ne dajo iz rok nikomur, kogar ne poznajo. V našem imenu pooblaščenim so le naši stalni zastopniki sprejemati naznanila o premembah zavarovanja, neznanim ljudem pa naj p. n. člani ne zaupajo.

V Ljubljani dne 5. januarija 1889.

Glavni zastop vzajemno zavarovalne banke „Slavije“ v Pragi.

Marijacetlske kapljice za želodec,

izvrstne pri vseh boleznih v želodcu.

Neprekosljivo sredstvo zoper pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urák, smrad iz ust, vetrove, riganje, kolike, želodčni katar, zgago, pesek v mehurju, preveliko slinjenje, zlatenico, bljuvanje, glavobol, če pride iz želodca, želodčni krč, zabasanje, prenapolnjenje želodca z jedmi ali pijačo, gliste, zlezenico, jaternico in hemeroide. Cena steklenice s podukom 35 kr., dvojna stekl. varstvena znamka 60 kr. Osrednje pošiljateljice lekarne Karla Brady v Kromerizu (Moravsko). Marijacetlske kapljice niso tajno zdravilo. Obstojni deli so pri vsaki steklenici v poduku napovedani.

Prave se dobé v vseh lekarnah.

Svarjenje! Prave Marijacetlske žel. kapljice se večkrat kvarjajo in ponarejajo. Znamenje, da so prave, mora vsaka steklenica v rúdečem, z gornjo varstveno marko prevedenem zavitku biti in v poduku, ki je pridan vsaki steklenici, mora še opomneno biti, da je v tiskarni H. Guseka v Kromerizu tiskan.

Prave se dobé: Aussee: lekar K. Lang; Celje: lekar J. Kupferschmid; Fürstenfeld: A. Schröckenfux; Judenburg: K. Unger; Gradee: A. Nedved; Gleichenberg: Dr. Ernst Fürst. 35—52

Srednja krčma

se išče v najem. Kdor jo ima naj to naznani uredništvo „Slov. Gospodarja“.

Organist.

Išče si drugo službo oženjeni organist in cerkvenik. On je izvrsten organist in pevec ter je zmožen tudi druge godbe, žena poje sopran jako dobro. Prav dobra spričevala so na razpolago. Oglasila naj se pošiljajo

Brancu Bernot,
organistu v Možici (Miess) Kärnten.

Gostilna!

Podpisani si usoja uljudno naznaniti, da je obče znano gostilno

„Lederer Franz“, doslej Schmiderer št. 31
v Koroški cesti

prevzel in da bode si prizadeval častitim gostom prav dobro in cenó ustreči.

Maribor v mesecu januariju.

S spoštovanjem

Josip Gruschonig.

Dr. Valentina Zarnika 6—10

ZBRANI SPISI.

I. zvezek:

Pripovedni spisi,

Uredil Ivan Železnikar.

Vsebina: Životopis dr. Valentina Zarnika. — Ura bije človeka pa ni! — Maščevanje usode. — Razni spisi: Iz državnega zbora. — Pisma slovenskega turista.

Knjižica je jako elegantno, po najnovejšem uzorci in res krasno vezana. — Utisnena je na sprednji strani podoba dr. Zarnikova v zlatu in pridejan tudi njegov lastnoročen podpis. — Cena knjižici je 1 gld, s pošto 5 kr. več. — Dobiti je v „Narodni tiskarni“ v Ljubljani.

ČEBELNO - VOŠČENE SVEČE

priporoča **Pavel Seemann** rimsko-katoliški tovarnar
v Ljubljani.

2—3

Čerkvena priloga.

Priložena od katol. tiskovnega društva 2. šte. „Slov. Gospodarja“.

1889.

10. januarija.

1.

C. kr. zavod za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji.

Vvod.

Minolo leto 1888 ostalo nam bode pač zavoljo raznih svojih jubilejev v posebno blagem spominu. Prvi den starega leta 1888 — obhajali so sv. Oče papež Leon XIII. svoj mešniški jubilej ali svojo zlato sv. mešo. Dne 18. januarija l. 1888 slavili so Njih ekscelencija naš premilostljivi knezo škof Jakob Maksimilijan svoj srebrni jubilej ali petindvajsetletnico svojega škofovanja, a dne 2. avgusta 1888 praznovali so zopet v svoji stolni cerkvi v Mariboru najslovesnejše svoj zlati jubilej ali svojo sekundicijo. Prvo adventno nedeljo minolo je pa 40 let, odkar naš svetli cesar Franc Jožef I. nas tako milostljivo, tako modro in toli slavno vladajo. Mar ni staro leto res posebnega spomina vredno leto? Ali tudi novo leto 1889 obeta nam vže v spomladi prinesiti zlati jubilej, kakoršnjega bržčas še ne pozna zgodovina naše škofije. Naj te zgodovinske črtice o c. kr. zavodu za višjo vzgojo duhovnikov na Dunaji veljajo temu izvanrednemu jubileju.

Ustanovitev zavoda.

Naš svetli cesar imajo na svojem cesarskem dvoru na Dunaji svojo posebno faro, ki se „c. kr. dvorna fara — Burgpfarre“ — imenuje. Sedež ima ta fara na cesarskem dvoru, a meje njene obsegajo vse cesarstvo, kajti farani njeni so naš presvitli cesar in vsi udje presvitle rodbine cesarske, naj se ti nahajajo ali na Dunaji ali kjer koli v naši obširnej državi. Ker še nekateri posebno odbrani podaniki našega svetlega cesarja spadajo tudi v področje dvorne župnije, šteje ona navadno okoli 800 duš. Predstojnik tej župniji so „c. kr. dvorni župnik na Dunaji“. Njim na pomoč pridjanih je več „c. kr. dvornih kapelanov“, izmed katerih zavzemlje eden mesto „c. kr. višjega dvornega kapelana in ceremonijarija“. Zraven teh djanskih c. kr. dvornih kapelanov, ki opravljajo po tjednih svojo službo na cesarskem dvoru, nahaja se po vsem cesarstvu več mešnikov, med njimi celo nekoliko škofov, ki imajo naslov „c. kr. dvornih kapelanov“ kot posebno od svetlega cesarja jim podeljeno odlikovanje. Kot vnanje znamenje svoje častne službe nosijo c. kr. dvorni kapelani rudeče ovratnike ali kolarje, kakor korarji stolnih cerkev.

Pred 70 leti je bil c. kr. dvorni župnik na Dunaji Jakob Frint, duhovnik škofije Litomeřiške, mož bistrega uma in srea prebлага. Da bi se mladim duhovnikom dala lepa priložnost prihajat na Dunaj ter se na tamošnji visoki šoli, „univerzi“ imenovani izšolati. oziroma doseči čast doktorja bogoslovja ali sv. pisma, nasvetoval je dvorni župnik Frint svojemu gospodu in cesarju Francu I., naj ustanovi na Dunaji nov zavod za višje vzgojevanje duhovnikov iz vseh škofij celega cesarstva. Blagi cesar Franc pritrđi tej izvrstni ideji ali misli svojega zvestega župnika Frinta ter ukaže, da se odloči v ta namen velikansko poslopje tik cesarskega dvora, imenovano: „pri sv. Avguštinu“. Tam so namreč o svojem času prebivali menihi: „bosi Avguštinci“ imenovani. Tu v cerkvi sv. Avguština, ki je sredi tega prostornega zidovja, pridigoval je čestokrat cesarskemu dvoru sloviti Avguštinec P. Abraham a Sancta Clara.* V stranski kapeli te cerkve, ki je s cesarskim dvorom neposredno zvezana, shranjujejo se srca pokojnih udov cesarske rodbine v srebrnih posodah. V tem velikanskem poslopju se je slovesno dne 18. oktobra l. 1816 otvoril nov zavod za višje vzobraževanje duhovnikov za vse škofije celega cesarstva.

Nadravnatelji zavodu.

Vsaka hiša, da prospeva, potrebuje morderga hišnega očeta, vsaka občina brihtnega predstojnika, vsakemu zavodu, da se razcvéta, potreba je bistrournega vodstva. Novemu ustavu boljšega vodje najti ne bi bili mogli, kakor je bil mož, v čegar bistri glavi se je izcimila misel ustanovitve rečenega zavoda. Zato je cesar Franc svojega dvornega župnika Jakoba Frinta postavil za prvega nadravnatelja ali glavnega vodjo temu ustavu. Ob enem je milostno določil, da vsakodobni dvorni župnik naj bode nadravnatelj („Obervorsteher“), po štirje ces. kr. dvorni kapelani naj pa bodo ravnatelji in učitelji v tem zavodu. Ostal je dvorni župnik Jakob Frint temu ustavu, ki se po njem tudi „Frintanij“ nazivlje, glavni ravnatelj do leta 1826, ko je postal on škof pri sv. Hipolitu („St.

* P. Abraham a s. Clara imenoval se je v svetu, predno je stopil v samostan, Ulrik Megerle. Rodil se je dne 4. jul. l. 1642 na Švabskem, a umrl je kot dvorni pridigar na Dunaji, dne 1. dec. 1709. Ljubil je svojim poslušalcem prav žarke resnice praviti v šaljivi obliki.

Pölsen“) osem milj zvanaj Dunaja. Umril je tam že l. 1834, zapustivši neminljiv spomin tako v svoji škofiji, kakor tudi v tem zavodu na Dunaji, o čegar „namenu“ je on obširno knjigo spisal.

II. Naslednik Frintov v vseh njegovih službah bil je Mihael Wagner, ki je tudi kot Šent-Hipolitski škof umrl.

III. V „Avguštimeji“, kakor se tudi ta zavod imenuje, bil je tretji nadravnatelj c. kr. dvorni župnik Jožef Pletz, ki je umrl kot dekan metropolitnega kapitola pri sv. Štefanu na Dunaji.

IV. Ignacij Feigerle, četrti nadravnatelj, sledil je prvemu in drugemu iz zavoda na škofovsko stolico v Šent-Hipolit.

(Dalje prih.)

Glas iz Razbora.

(Izv. dopis.)

(Konec.)

To se jim tudi ne more zameriti, sosebno ker so bili tako še le dne 25. okt. t. l. zarad prepodaje in izročevanja cerkvenih reči itd. tukaj. Ali ker smo vsi goreče želeli biti navzoči pri tako imenitnem in za faro prevažnem opravilu, kakor je inštalacija, nadlegovali smo č. g. župnika, naj vendar le ne odjenjajo prositi preč. g. dekana, naj bi se, ne gledé na razne opovire, vendar le potrudili in prišli ne samo nam, ampak tudi č. g. župniku samim veselje dopolnit. Preč. g. dekan na to določijo 21. dan novembra, to je v sredo kot dan za slovesno inštalacijo, to pa le pod tem pogojem, če bo vreme lepo. Mi se pripravljamo. Fantje z veseljem hitijo po smodnik, vendar pa tudi z neko bojzljivostjo, da bi, ko bi se vreme nagloma spremenilo, ne bile vse priprave zastoj.

Pa ljubi Bog, ki pravičnih prošenj ne zametuje, uslišal je naše tihe prošnje in nam dal lepo vreme, da so nam preč. g. dekan zamogli izpolniti našo gorečo željo. Sicer se nam je ravno prednji dan — v torek zjutraj — obetal grdo vreme, kajti začelo je že celo snežiti, ali to ni dolgo trpelo. Nebo se je zopet ujasnilo in bil je prav lep dan; ravno tako lep tudi dan inštalacije. S tem, spoznavamo, je nam Bog ravno hotel pokazati svojo vsemogočnost, vsled katere bi nam bil, ko smo že vse pripravljeno imeli in v najboljši nadi pričakovali veselega dneva, lahko v malih urah vse naše veselje v žalost spremenil. Ko pa je Bog, videč v naših sreih goreče hrepenenje, vendar le dal lepo vreme, izpolnili so preč. g. dekan svojo obljubo ter prišli ob 1/2 10. uri predpoldnem.

Ob določeni 10. uri se podajo s č. g. župnikom v cerkev, kjer po navadi najprej opravijo obrede inštalacije. Med tem opravilom še le prideta dva čč. gg. duhovna, namreč č. g.

P. Rat. župnik Smiklavžki in č. g. M. Kolenko, župnik Podgorski in se pridružita že pričetemu opravilu. Po dovršenih obredih inštalacije se podajo preč. g. dekan na prižnico, kjer najprej naglašajo, da ni še dolgo, odkar stojijo že drugi na istem mestu, pa kaj je temu vzrok, ne bom popraševal, so rekli, ampak koj začnejo razlagati pomen svečanosti in dolžnosti č. g. župnika do župljanov, kakor tudi dolžnosti župljanov do svojega dušnega pastirja in priporočujejo sploh vzajemno ljubezen, vse to pa tako mično in ginljivo, da je moralo vsakemu poslušalcu globoko v srce seči.

Po pridigi se podajo č. g. župnik obdani s prej imenovanima došlima čč. gospodoma k oltarju sv. mašo služiti. Med celim sv. opravilom, kakor tudi že med zvonjenjem „večernice“ prejšnjega dne in pri „jutranjici“ so gromeli možnarji in naznanjali slovesnost daleč okoli.

V dopisu od Noveštifte v 47. štv. „Slov. Gosp.“ beremo o tamkajšnji inštalaciji, da je tudi g. učitelj s šolsko mladino spremljal novonastavljenega g. župnika v cerkev, kar je pohvale vredno. Kdo pa je pri nas šolsko mladino vodil in nadziral? Nihče. Stariši so sicer poslali svoje otroke — šolsko mladino — v cerkev, a nadziral in vodil jih ni nihče, čeravno imamo učitelja, kakor ga imajo pri Novištifti. Kako je to prišlo, tega pa si ne moremo razvozljati.

Po sv. opravilu sta bila povabljeni k obedu cerkvena ključarja in župan, kjer so se slišale od čč. gg. razne mične napitnice. Škoda le, da je čas prehitro potekel in so preč. g. dekan morali zavoljo dalnjega pota k malu odriniti. Ostal nam bo ta veseli in za celo faro srečni dan dolgo v spominu. Hvaležni smo preč. g. dekanu, da so nas počastili s svojim prihodom in so tako napravili veliko veselje ne le našemu ljubeznjivemu č. g. župniku, ampak tudi nam. Hvaležni smo pa tudi č. g. župniku, da se niso ustrašili težav, ki so jih že v začetku videli in skusili, kakoršnje so zvezane s službovanjem tukajšnjega župnika ter so brez vsakega omahovanja pri nas ostali.

Dobro si bomo v spominu ohranili pridigo preč. g. dekana, katera nas opominja na otroško ljubezen in pokorščino do svojega dušnega pastirja ter si bomo kot zvesti sinovi svete katoliške cerkve na vso moč prizadevali strogo po njihovih naukih živeti. Kakor so oni slovesno obljubili pred oltarjem, da bodo vestno spolnjevali svoje težke dolžnosti, da bodo svojemu prevzvišenemu škofu podložni in pokorni itd., ravno tako tudi mi njim obljubimo, da hočemo vedno biti njihove pokorne in jim udane ovčice, jih ljubiti, ubogati in spoštovati kot namestnika Kristusovega. Bog nam jih le dolgo ohrani!

Dolžnost naša je še, da izrekamo hvalo

tudi onima čč. gg. župnikoma, ki sta se kljubu daljnemu potu na dan inštalacije potrudila ter ne le našega č. g. župnika, ampak tudi nas s svojo udeležitvijo počastila. Bog ju živi!
Hvaležni farani.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Naše društvo.) Na pragu novega leta se spominjamo radi tega, kar nam preteklega za prihodnost ostaja in to je gotovo vsako hvalevredno delovanje in pri nas je med drugim najmenitnejši napredek društva za pozidanje nove farne cerkve. Novega leta 1888 se nam je naznanjalo, da ima to društvo 1130 društvenikov in 7410 gld. gotovine v dosego svojega namena. Število društvenikov je letos narastlo za 76, imetje naše pa znaša zdaj 9800 gld., ki je po večem med tukajšnjimi lastniki na obresti vloženo, okoli 2000 gld. pa ima v državnih papirjih, ki nam dajejo po 5 % in in 175 gld. nam je še le s pismom zagotovljenih. Udova † g. Franceta Kunaj, katerega smo 3. septembra pr. l. pokopali, obljubila je kmalu po novem letu našemu društvu v imenu rajnega svojega moža 500 gld. plačati in ker o resnicoljubnosti gospé Alojzije Kunaj ne dvomimo, bo naše društvo kmalu nad 10.000 fl. štel. Imenovana dobrotnica še s svojim otrokom vred ko 2. žena rajnega niti petinke vsega premoženja ne dobi, ostalo pa dobila sina gg. France kot naslednik v Oplotnici in zdravilo-slovec Ferdinand. Od njiju se pričakuje, da bota tudi za rajnim očetom kaj storila, kajti ako bogati domačih naprav ne bodo podpirali, kdo bi jim potem na noge pomagal? — V oziru na to, da je predstojniku našega društva se posrečilo veliko tujih dobrotnikov pridobiti, da so društvu pristopili, kakor domači mil. g. knezoškof, potem mil. g. Strossmayer, dr. Bauer, princa Ernst in Robert Windischgrätz, vlč. g. duh. svetovalec in župnik Anton Dvoršek, ki je društvu dal dve državni srečki l. 1860, ki so zdaj vredni 280 gld. in se je tako skazal, kakor nekajni blagi sosed, rojen na starodavnem Htinji in še več drugih dobrotnikov posebno duhovskega stanu, ki so nam za vsem v tem letu darovali 766 gld. 14 kr., za kar njim še enkrat rečemo: Bog vrni tisočkrat; torej je to leto srečno. Med domačimi pa žalibože imamo še veliko takih, ki nočejo zapopasti namena našega društva, ki ravno v tem obstoji, da bi vsak ud vsako leto po moči v blagajnico vlagal in če tudi le 52 kr., bi vendar društvo vsako leto zdatno napredovalo. Letos smo prišli sicer za več kakor 2000 gld. naprej, pa brez blagih tujih dobrotnikov in predstojnika darú, bi se nam to ne bilo posrečilo, kajti nekateri domačini še v 4 letih niso beliča darovali, drugi so enkrat ali 2krat kaj malega vložili

in zdaj menijo, da je že dosta. Najrednejši naši dobrotniki so delavci v steklarni kneza Hugo Windischgrätza, ki vsako leto z g. vodjem zložijo okoli 50 gld. Največ nam škoduje mlačnost in nepoznanje ljudi, ki nočejo zstopiti, da krasna župnijska cerkev služi Bogu pa tudi vsem župljanom v čast, posebno onim, ki so jo postavili in še v poznih rodovih glasno oznanjuje njih radodarnost in pobožnost. Tudi premalo zaupanje v samega sebe nam nasprotuje. Eni pravijo: Bog ve, bom li kedaj videl novo cerkev? Menda nikoli, in zakaj bi tedaj kaj za-njo dal! Ne pa da bi rekli: vsak začetek je težek, pa prišli smo da-si z veliko težavo, do 10.000 gld. Zdaj si bode društvo že dober ud z obrestmi, le naprej in v kratkem se bo delo začelo; zato nas tuji in domači dobrotniki nikar ne zapustite!

Od Kamne gore pri Konjicah. (Nekaj o cerkvenih podobah.) Radostni in blagodejni občutki so mi napolnjevali srce, ko sem na svojih potovanjih po Štajarskih in Kranjskih pokrajinah ogledoval mnogoštevilna božja svetišča. Posebno se sme ponašati Kranjska — čeravno materijalno ubožnejša od Štajarske — z veličastnimi in prekrasnimi cerkvami, zlasti pa stolnica slovenska, bela Ljubljana. Človek lahko tukaj vidi živ dokaz, da Slovenca še ni okužil novodobni liberalni duh sveta; zakaj, kjer enkrat zamrje vera in nravno življenje, tam tudi ne ljubijo več „lepote božje hiše“. Našel sem pa tudi tu pa tam kako zapuščeno in zanemarjeno cerkev, v kateri bi lahko par košev pajčevine in druge nesnage naložil; a podobe sem opazil v mnogih cerkvah tako nerodne in neprimerne, da bi veliko bolj sodile za v peč, kakor pa za cerkveni kinč, ker so v nečast Bogu, župljanom pa na sramoto. Kar zadeva nedostojne cerkvene podobe, sem našel največ nerodnosti v neki podružniški cerkvi, katera stoji na prijaznem griču z lepim razgledom na vse strani. V velikem oltarji stoji ravno taka podoba ali kip cerkvene patrone sv. U... v tančico oblečena, kakor bi videl prav našopirjeno, nališpano in razuzdano kmečko „frajlico“ s prevzetnim in ničemurnim obrazom.*) Človek bi si lahko mislil, da je prišel v tempelj boginje Venere. Res, nevolja se me je lotila, ko sem videl v božji hiši tako nedostojno, z gizdavo obleko našemljeno podobo. Pa tudi drugi kipi angeljev in svetnikov se tako nerodno in kisló držijo, da bi človek kar bežal iz cerkve. Izvedel sem, da vlč. g. župnik bi bili radi, zlasti podobo v velikem oltarji odstranili, pa župljani niso tega dopustili. Žalibog, da priprosto ljudstvo nima okusa ali mu pa pojema, kakošnje bi morale biti cerkvene slike ali podobe. Po mojem priprostem mnenji bi morale biti cer-

*) Obleka, podobna naši, v obče ni za podobe svetnikov.
Ured.

kvne podobe, bodi-si slika ali kip, brez vsega posvetnega, nepotrebnega lišpa, v ponižnem, vendar dostojnem oblačilu, s pobožnim in vzvišenim obrazom, da bodo vsaj nekoliko slične onim osebam, katere predstavljajo. Ko bi bili svetniki živeli na zemlji v gizdavem in ničemurnem oblačilu, katero kaže ošabnost in napuh človeški, ne bili bi pač svetniki postali. Enako se mi zdi veliko lepše in dostojno, ako se angelji obrazujejo v oblačilih, kakor pa goli, ker to ni ravno prijetno za oči. Dalje je obžalovati, da se zelo malo najde takih svetih razpel križanega Izveličarja, v katerih bi bilo v resnici izraženo pravo trpljenje Kristusovo: njegove grozne bolečine in mukepolna smrt. Zatorej si gotovo veliko zaslug pridobijo isti dušni pastirji, kateri neprimerne podobe iz cerkve odstranijo in s takimi nadomestijo, katere človeka zbujaajo k pobožnosti in so v resnici pravi kinč in lepota božje hiše. Potrebno je pa tudi cerkvenike čestokrat opozoriti na to, da večkrat lepo osnažijo ne samo tlak, marveč tudi cerkvene stene, slike in kipe na oltarjih, in sploh vse cerkveno lepoticje, da bo „zunaj in znotraj“ vse čisto in snažno. Saj še človeško bivališče se vsaki dan osnaži, a Vsegamogočni vladar nebes in zemlje, največa lepota in veličanstvo, bi pa naj stanoval v borni in zaprašeni božji hiši? Ali bi ne bilo to strašno žaljenje Božje? — Pa zadosti! Marsikateri častiti bralec „Sl. G.“ morebiti o tej stvari drugače sodi; a pomislimo, da vsak človek na svetu ima svoje posebne nazore in mislim, da nikakor ne škoduje, ako se ti javno izražajo, da so le pošteni, pravico in resnicoljubni ter dostojni. D.

Iz Gotovelj. (Cerkvena popravila.)

Naša župnija obstoji, kakor zgodovina kaže, že preko šest sto let. A dasiravno šteje komaj šest do sedem sto duš, se vendar za popravilo in olepšanje župnijske, kakor tudi podružne cerkve prav mnogo stori, kar naj dragi čitatelj „Slov. Gosp.“ sam iz naslednjih vrstic razvidi. Ker bi se pa dopis, ako vse od kraja navedemo, mnogo preobširil, molčimo o davno preteklem, ter začnemo z letom 1875. Tedaj namreč so naš č. g. župnik poklicali slavnega rezbarja in zlatarja iz Celja, da je v župnijski in podružni cerkvi stare že čisto oprasene altarje prenovil in kar je trebalo, novo dostavil. Leta 1882 so nam naročili na Dunaji novo krasno nebo, a l. 1884 veličastno veliko zastavo in več drugih reči, kakor: cerkvene svetilnice, oginjalno itd. Pa že l. 1883 nam je g. F. Naraks iz Arjevasi nove, milo doneče, v jako okusnem slogu sestavljene orglje izdelal in v župnijsko cerkev postavil. Zdaj je pač vse v redu, boš mislil dragi čitatelj, a zelo si se varal. Cerkvena okna in stoli so skoraj že dali slovo; zatoraj je bilo pač skrbeti za nove in res, že

l. 1884 je bil ves les, pod vodstvom g. župnika in izkušenih cerkvenih ključarjev, nakupljen, izžagan ter v sušilo zložen; da so že tako leta 1886 iz hrastovega lesa, z raznobarvnimi šipami vložena okna bila gotova. In lani, t. j. l. 1888 ponašamo se lahko že z novimi prav lično izdelanimi cerkvenimi stoli. A še več, tudi za dušni blagor se je mnogo storilo. L. 1883 so nam č. g. župnik priredili nepozabljivi sv. misijon in l. 1886 sv. eksercicije, katere so vodili čč. oo. Lazaristi od sv. Jožefa, sv. misijon pa čč. oo. Jezuitje od sv. Andreja na Koroškem. To so tedaj naša glavna cerkvena popravila, katere so pa č. g. župnik vse tako vredili, da je župljane prav malo, ali večkrat celo nič stalo, za kar smo jim vedno iz srca hvaležni. Iz naših slovenskih prs pa se izvija: „Bog nam jih ohrani še mnoga leta“. Samo nekaj je, ki še nekaj žrtve potrebuje, srednji zvon (kateri je iz nekdanje luteranske cerkve na Golčah v naš zvonik bil prestavljen) ne vjema se z večjim in manjšim, zatoraj ako hočemo še harmonično zvonjenje imeti, treba bo zopet nekaj malega vsakemu dati, da se novi zvon naroči. Č. g. župnik so že svoje mnenje o tem izrekli, a neka „trmasta svojeglavnost“ se temu protivi, le-to bojo pa gotovo pametnejši popravili, potrebno svoto nabrali, da se nov zvon naroči, ki nam bo v lepej harmoniji z ostalima oznanjal veselje in žalost ter nas spremljal do hladne gomile.

Raznoterosti.

(„Marija, žalostna mati.“) Tako je ime molitveni knjigi v počeščenje Matere božje sedem žalosti. Sestavil jo je pok. Fr. S. Bezjak, kn. šk. duh. svetovalec in župnik pri sv. Marku nižje Ptuja. Sedanji natis je že šesti in iz tiskarne sv. Cirila v Mariboru. Ves je predelan in pomnožen po č. g. M. Slekovci, župniku pri sv. Marku. Dobi se knjiga v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Č. gg. duhovniki naročé jo radi za svoje župljane, ako jih poprosijo za to.

(Zgodbe svetega pisma), nemški spisal dr. F. G. Knecht, poslovenil J. Skuhala, dekan v Ljutomeru, se tiskajo pri Herderji v Freiburgu z lepimi podobami in bodo že v kratkem gotove.

(Za družbo vednega češčenja) so podarile naslednje župnije: Sv. Ilij pri Šaleku 7 gld. 32 kr., Lembah 11 fl. 70 kr., Celje 21 fl., sv. Ropert v Slov. gor. 4 fl. 50 kr., sv. Marjeta na Pesnici 5 fl. 20 kr., sv. Bolfank pri Bišu 16 fl. 40 kr., Ptuj 6 fl. 67 kr., Vurberk 3 fl. 80 kr., sv. Marko niže Ptuja 12 fl., Zibika 7 fl. 41 kr., Vojnik 17 fl. 52 kr., Kamnica 1 fl. 84 kr., Dobrna 3 fl. 50 kr., Nova cerkev 12 fl. 77 kr., Fram 2 fl. 83 kr., dr. Jožef Muršec, prof. v Gradci 5 fl.